

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ZIŅOJUMS PAR DIVPUSĒJĀ UN TRĪSPUSĒJĀ SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBU VIDZEMES REĢIONĀ

2012.gada II pusgads

Zinojumu sagatavoja:
Latvijas Darba devēju konfederācijas
Reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore
Vidzemes reģionā
Andrejs Bušenko

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Cēsis, 2013.gada janvāris

© Latvijas Darba devēju konfederācija

Saturs

SAĪSINĀJUMI/ APZĪMĒJUMI	3
IEVADS	4
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS – VIETA SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBAI	5
ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE.....	12
PAVEIKTAIS SOCIĀLĀ DIALOGA JOMĀ.....	15
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA SVID ANALĪZE	21
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	22
UZDEVUMI PRIORITĀŠU SASNIEGŠANAI 2013.GADA PIRMAJAM PUSGADAM	23

Saīsinājumi/ apzīmējumi

a/s	Akciju sabiedrība
DDO	Darba devēju organizācija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
EU	European Union
FM	Finanšu ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LEEDER	mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.
Ls	Lati
NVO	Nevalstiskā organizācija
Raj	Rajons
UR	Uzņēmumu reģistrs
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VUIC	Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs

levads

Vispārīgs Vidzemes plānošanas reģiona raksturojums

Teritorija 15,2 tūkst.km²

Republikas nozīmes pilsēta Valmiera

Lielākās pilsētas Cēsis, Alūksne, Gulbene, Madona, Valka, Smiltene

Iedzīvotāju skaits 206523 (uz 2012. gada beigām)

Laukos dzīvo 58%

Apdzīvotības blīvums uz km² 13.6

Iedzīvotāji darbības vecumā 65,7%

Nodarbinātības līmenis 55 %

Bezdarba līmenis 12,8% (uz 2012. gada beigām)

Atalgojuma līmenis 370 Ls (vidējai Bruto)

Iedzīvotāju etniskais sastāvs 85,3% latvieši, 9,8% krievi, 4,9% pārējās tautības

Uzņēmējdarbība reģionā koncentrējusies nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros un to tuvākā apkārtnē. Vislielākais rūpniecības nozares uzņēmumu īpatsvars izvietojies teritorijā ap Valmieru, Cēsīm un Smiltēni, kura aizņem aptuveni 12% no Vidzemes reģiona teritorijas un tajā dzīvo aptuveni 100 tūkstoši iedzīvotāji jeb 42% no reģiona iedzīvotājiem. Šajā teritorijā atrodas 59% no reģionā esošajām darba vietām rūpniecībā, tai ir salīdzinoši labi attīstīta transporta infrastruktūra – autoceļi, dzelzceļš, teritorijā plaši pieejams gāzes sadales tīkls.

Vidzemes reģiona teritoriju šķērso vairāki nozīmīgi starptautiskie transporta koridori, nodrošinot Vidzemei tiešus sakarus ar vairākiem reģionu centriem kaimiņu valstīs: Tartu un Tallinu Igaunijā un Pleskavu, Novgorodu un Sanktpēterburgu Krievijā.

Reģionā sāk attīstīties netradicionāli tūrisma piedāvājumi – sporta tūrisms, kas saistās ar starptautiskām sacensībām, gastronomiskais tūrisms, konferenču tūrisms, ekotūrisms, jo tam ir un vēl tiek veidota atbilstoša infrastruktūra. Par potenciālu ar lielu iespēju piesaistīt tūristus no ārzemēm visos gada laikos tiek uzskatīts medību tūrisms. Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā Vidzemes reģionam ir ļoti plašas iespējas sadarboties ar Rīgas un Latgales reģioniem, veidojot kompleksu tūrisma piedāvājumu. (VPR vides pārskats)

Vidzemes plānošanas reģions – vieta sociālā dialoga attīstībai

Vidzemes plānošanas reģions likuma izpratnē sastāv no 26 teritoriālām vienībām, kas pēc būtība ir ļoti atšķirīgi, uz doto brīdi, kad vairs nepastāv rajonu iedalījums novadu atšķirības ir vēl būtiskākās, jo statistiski pētot novadus novadi kas veidojušies ap lielajām pilsētām ievērojami rādītājos pārsteidz novadus, kas izveidojušies apvienojoties vairākiem pagastiem. Joprojām Vidzemē ir izteikti 2 lielās pilsētas Valmiera un Cēsis, kur arī koncentrējās lielākā daļa uzņēmējdarbības, uzņēmējdarbības vidi sajās pilsētās labvēlīgu padara arī to salīdzinoši tuvais attālums un laba satiksmes infrastruktūra, kā arī nelielais attālums līdz Rīgai. Pateicoties lielajam uzņēmumu skaitam un to attīstībai tieši šajos „reģiona centros” ir visvairāk izteikta uzņēmēju, arodbiedrību un pašvaldību aktivitāte, kas noved pie sociālā dialoga veidošanās.

Uz doto brīdi Vidzemes plānošanas reģionu veido 26 sekojošas teritoriālas vienības, atbilstoši arī pašvaldības.

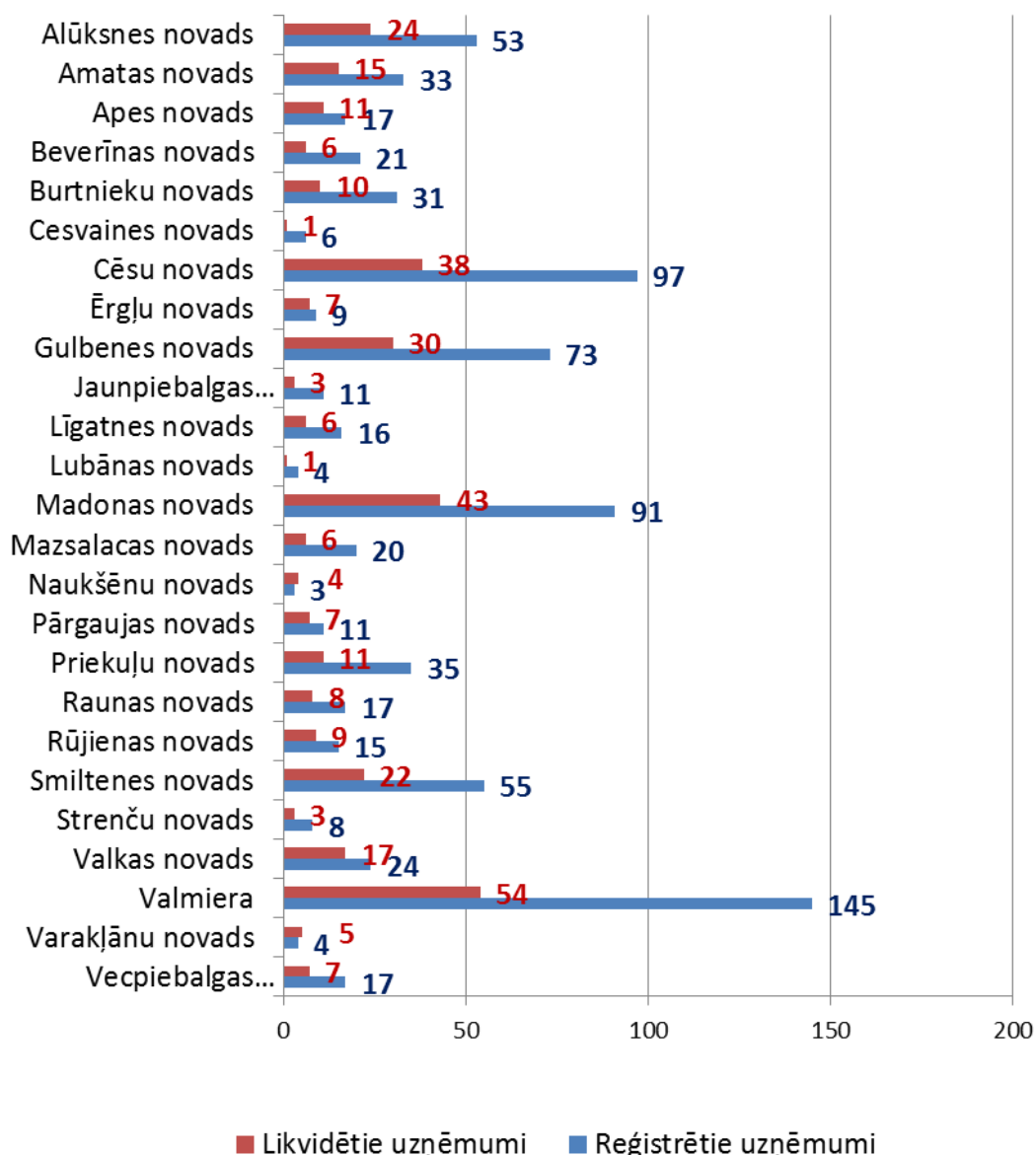
Valmiera; Alūksnes novads; Amatas novads; Apes novads; Beverīnas novads; Burtnieku novads; Cēsu novads; Cesvaines novads; Ērgļu novads; Gulbenes novads; Jaunpiebalgas novads, Līgatnes novads; Lubānas novads; Madonas novads; Mazsalacas novads; Naukšēnu novads; Pārgaujas novads; Priekule novads; Raunas novads; Rūjienas novads; Smiltenes novads; Strenču novads; Valkas novads; Valmieras novads; Varakļānu novads; Vecpiebalgas novads;

Sociālā dialoga iezīmes vērojamas arī bijušo rajonu centros tādos kā Valka, Alūksne, Gulbene, Madona, kur arī darbojas uzņēmēju klubi un uzņēmēji mēģina rast savstarpēju valodu ar pašvaldībām.

Sociālais dialogs starp darba devējiem, valsti un arodbiedrībām ir demokrātiskas valsts uzbūves iezīme. Sociālais dialogs ir interešu līdzsvarošanas modelis, kas nodrošina sociālo stabilitāti, tas ir konsultāciju mehānisms, kurā piedalās valdība, darba devēji un arodbiedrības.

Vidzemes plānošanas reģionā uz 2012.gada 31. decembri bija reģistrēti 17459 uzņēmumi (ekonomiski aktīvās vienības), un 206523 iedzīvotāji, no kuriem 131081 ir

darbaspējas vecumā, kas nozīmē, ka vidēji uz vienu uzņēmumu Vidzemes reģionā ir 7.51 ekonomiski aktīvie iedzīvotāji.

AVOTS: LURSOFT

Reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits Vidzemes reģiona novados 2012. gadā.

Visvairāk uzņēmumu Vidzemē 2012. gadā reģistrēti Valmieras, Cēsu un Madonas novados attiecīgi 145, 97 un 91 uzņēmumi savukārt vismazāk uzņēmumu reģistrēti Naukšēnu novadā - tikai 3 uzņēmumi, kas arī ir vienīgais novads kur 2012. gadā likvidēti vairāk uzņēmumi nekā reģistrēti. Visvairāk likvidēto uzņēmumu skaits ir Madonas un Valmieras novados attiecīgi 43 un 54 uzņēmumi. Izzinot uzņēmumu dibināšanu un likvidēšanu, redzama pozitīva tendence, jo dibināto uzņēmumu skaita ievērojami pārsniedz likvidējamo uzņēmumu skaitu. Visvairāk jauni uzņēmumi darbināti tieši abās lielajās Vidzemes pilsētās. kopumā Vidzemes reģionā 2012 gadā nodibināti 816 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 348 uzņēmumi. Kopā Latvijā šajā periodā reģistrēti 16889 jauni uzņēmumi (no tiem 12000 Rīgas reģionā), bet likvidēti 4308 (no tiem 2486 Rīgas reģionā).

**Uzņēmumu reģistrētais pamatkapitāls Vidzemes plānošanas reģionā uz 2012. gadā
beigām sadalījumā pa vēsturiskajiem rajoniem**

Rajons	Pamatkapitāls
Cēsu raj	131,270,598
Valmieras raj	87,415,884
Madonas raj	22,955,749
Valkas raj	23,412,473.
Alūksnes raj	8,437,402
Gulbenes raj	9,838,201
KOPĀ	283,330,307

AVOTS: LURSOFT

Visvairāk reģistrētā uzņēmumu pamatkapitāla ir novados, kas atrodas vēsturiskā Cēsu rajona teritorijā, kur reģistrēts pamatkapitāls vairāk kā 131 milj. LVL levērojams pamatkapitāls uzņēmumos reģistrēts arī Valmieras vēsturiskā rajona teritorijā, vairāk kā 87 milj. LVL, pārējiem rajoniem šis rādītājs ir krietni zemāks un tās nespēj konkurēt ar reģiona lielākām pilsētām. Kopā visā Vidzemes reģionā uzņēmumi reģistrējuši vairāk kā 283 milj. Ls lielu pamatkapitālu.

Raksturojot novada ekonomisko situāciju lietderīgi apskatīt Vidzemes plānošanas reģiona novadu lielākos uzņēmējus un uzņēmumus, kas novadā visstraujāk attīstījušies.

**Uz 2012. gada, 31. decembri reģistrēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas
reģiona novados, un katra novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma**

NR	Novads	Reģ (aktīvo) uzņēmumu skaits	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums
1	Alūksnes	1465	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ALTA S"	3844090.00
2	Amatas	653	SIA "EKJU"	4763666.00
3	Apes	314	SIA "APIŅI"	2665649.00
4	Beverīnas	335	Akciju sabiedrība "TRIKĀTAS SIERS"	2587357.00
5	Burtnieku	820	SIA "SCO CENTRS"	4897599.00
6	Cesvaines	189	Akciju sabiedrība "Cesvaines Piens"	5540462.00
7	Cēsu	1703	Akciju sabiedrība "Cēsu alus"	33702266.00
8	Ērgļu	225	SIA "AIBI"	3829716.00
9	Gulbenes	1303	SIA "AVOTI SWF"	16867571
10	Jaunpiebalgas	218	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "AJM WOOD"	2450030.00
11	Kocēnu	685	"RD BŪVNIKS" SIA	4848235.00
12	Līgatnes	281	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAPĪRFABRIKA "LĪGATNE""	3606204.00
13	Lubānas	120	Latvijas-Vācijas kopuzņēmums "HOLZWERKE LUBĀNA" , SIA	3213674.00
14	Madonas	2005	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvāņi"	5157535.00
15	Mazsalacas	278	SIA "RP 74"	950855.00
16	Naušēnu	206	SIA "LIEPKALNI"	3266022.00

NR	Novads	Reģ (aktīvo) uzņēmumu skaits	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums
17	Pārgaujas	250	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "UNGURI"	3803314.00
18	Priekuļu	767	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "STAĻI"	9127339.00
19	Raunas	502	Cēsu rajona Raunas pagasta zemnieku saimniecība "KLIĢENI"	1062836.00
20	Rūjienas	366	Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "AKRONA"	1557113.00
21	Smiltenes	1072	AS "STORA ENSO LATVIJA"	56282739.00
22	Strenču	190	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca"	3124736.00
23	Valkas	621	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VĀRPAS 1"	4402648.00
24	Valmiera	1855	Akciju sabiedrība "VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA"	46580169.00
25	Varakļānu	207	SIA "VUDRO"	1207194.00
26	Vecpiebalgas	437	"LARKO-V" SIA	1477960.00

Avots: LURSOFT

Iekrāsotas pozīcijas ir pozīcijas kurās pusgada laikā notikušas būtiskas izmaiņas. Amatas novadā par līderi kļuvis SIA „EKJU”, kas nodarbojas ar mājas un dārza koka mēbeļu izgatavošanu, kā arī iekārto spēļu laukumu. Burtnieku novadā ievērojami darbību attīsta SIA "SCO CENTRS", kas sniedz būvniecības un projektēšanas pakalpojumu. Cēsis strauju izaugsmi piedzīvo Akciju sabiedrība "Cēsu alus", kas nākamo lielāko uzņēmumu Cēsu novadā SIA „Agerona”, pēc apgrozījuma apsteidz vairāk kā par 20 miljoniem latu. Ērgļu novadā attīstās SIA "AIBI" kas nodarbojas ar lopi iepirkšanu kaušanu un gaļas tirdzniecību. Ievērojamus apgrozījuma pieaugumus Smiltenes novadā sasniedzis starptautisks uzņēmums AS "STORA ENSO LATVIJA" , kas nodarbojas ar kokapstrādi, un gada apgrozījums pārsniedz 50 milj. LS, ievērojami pārsniedzot jebkura cita Smiltenes uzņēmuma un arī visa Vidzemes reģiona uzņēmēju apgrozījumu. Kokapstrādes uzņēmums Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VĀRPAS 1" Valkas novadā, kļuvis par šī novada līderi skatoties pēc uzņēmuma apgrozījuma.

Uzņēmumi kas katrā novadā visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu 2011. gadā, Vidzemes plānošanas reģiona novados

(2012.gada dati būs pieejami tikai pēc uzņēmumu gada pārskatu iesniegšanas un informācijas apkopošanas)

NR	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums
1	Alūksnes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "MEŽA ZEMES"	7.80 x
2	Amatas	"MAGAM" SIA	75%
3	Apes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VAIDAVAS"	2.37 x

NR	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums
		KRASTI"	
4	Beverīnas	Valkas rajona Trikātas pagasta zemnieku saimniecība "IRBĪTES"	2.19 x
5	Burtnieku	SIA "AIMASA"	3.41 x
6	Cesvaines	1Cesvaines pilsētas ar lauku teritoriju zemnieku saimniecība "AKMEŅKROGS"	42%
7	Cēsu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ILGMA"	4.75 x
8	Ērgļu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Conatus BIOenergy"	2.3 x
9	Gulbenes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VIDZEMES HIDROBŪVE"	3.70 x
10	Jaunpiebalgas	Jaunpiebalgas pagasta G.Vilkas zemnieku saimniecība "MEŽA ŽAGARI"	2.90 x
11	Kocēnu	"IVARS A" SIA	7.46 x
12	Līgatnes	"ECO HOUSE INTERNATIONAL" SIA	2.52 x
13	Lubānas	Latvijas-Vācijas kopuzņēmums "HOLZWERKE LUBĀNA" , SIA	33%
14	Madonas	SIA "Vējiņš un partneri"	4.57 x
15	Mazsalacas	Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "LAUKSALACA"	35%
16	Naukšēnu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Skanlat Būve"	5.10 x
17	Pārgaujas	SIA "LAKI TRANS"	2.54 x
18	Priekuļu	"VIDZEMES BETONS" SIA	3.73 x
19	Raunas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAVASARS"	2.29 x
20	Rūjienas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "REMAK"	68%
21	Smiltenes	"AGROTEHNIKA SMILTENE" SIA	2.83 x
22	Strenču	Valkas rajona Jērcēnu pagasta zemnieku saimniecība "DĀRZNIEKI"	70%
23	Valkas	SIA "efn NORD"	2.02 x
24	Valmiera	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ECOTECHNO BALTIC"	10.30 x
25	Varakļānu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "GB Koks"	2,7
26	Vecpiebalgas	"ND MEŽS" SIA	2,9

Avots: LURSOFT

Apskatot apkopotos datus redzams, ka nebūt tie visvairāk dzirdētākie uzņēmumi atrodas šajā sarakstā, kā arī ievēribas cienīgs ir fakts, ka, daudzi mazajos novados reģistrētie uzņēmumi pēc saviem rādītājiem apsteidz lielo novadu uzņēmumus.

Jā vēl 2012.gadā jūlijā vislielākais apgrozījums Vidzeme reģiona bija a/s „Valmieras stikla šķiedra”, kas pārsniedza 46 miljonus Ls, tad šobrīd vēl lielāks apgrozījums ir starptautiskam kokapstrādes uzņēmumam Smiltēnē. Pozitīvs fakts ir arī tas, ka visos novados ir kāds uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 1 miljonu latu. Atsevišķos novados, novadā reģistrētais lielākais uzņēmums pat pārsniedz 10 milj. latu lielu apgrozījumu, Te uzskaitīti tikai katra novada lielākie uzņēmumi, jāatzīmē, protams, ka Valmierā ir vēl 2 uzņēmumi "Valmieras piens" un akciju sabiedrība un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "VIDZEMES AGROEKONOMISKĀ KOOPERATĪVĀ SABIEDRĪBA", kuru apgrozījums arī ir ievērojami attiecīgi 25.4 un 18.9 miljoni latu.

Vidzemes reģionā, tāpat kā citviet Latvijā, darbu turpina biznesa un inovāciju inkubatori, kuru mērķis atbalstīt mikro, mazos un vidējos uzņēmumus. Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstības pasākumi tiek īstenoti ar nolūku piedāvāt iespējas jauniem uzņēmējiem iepazīties ar uzņēmējdarbības vidi, tās iespējām un darbības likumsakarībām, kā arī palīdzēt uzsākt patstāvīgu darbību uz atvieglotiem noteikumiem, saņemot konsultācijas biznesa uzsākšanā, mārketingā, grāmatvedībā, papildus finanšu līdzekļu piesaistē, izstrādājumu patentēšanā, iekārtu izmantošanā un citos uzņēmējdarbībai nozīmīgos jautājumos. Biznesa inkubatori jauniem komersantiem nodrošina infrastruktūras un konsultācijas pakalpojumus. Iestājoties biznesa inkubatorā, katram uzņēmējam tiek noteikta atbalsta intensitāte, jeb atlaides lielums par saņemtajiem pakalpojumiem un konsultācijām.

Vidzemes reģionā darbojas divi biznesa inkubatori – Valmierā (ar filiāli Gulbenē, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Valkā) un Cēsīs (ar filiāli Madonā, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Alūksnē). Šobrīd nevar komentēt šo situāciju – bet fakts kā tāds, ka gan Valkā, gan Alūksnē arī uzņēmēju biedrības nav aktīvas un pašlaik, neskatoties uz LDDK mēģinājumiem aktivizēt DDO darbību, pašvaldību un uzņēmēju sadarbību – tieši Valkā un Alūksnē nenotiek regulāras, uz sadarbību vērsts dialogs, kas varētu finalizēties un rezultēties ar divpusēju sadarbības līgumu vai noslēgtās vienošanās par savstarpējo sadarbību. Iedziļinoties informācijā par bijušā Valkas rajona teritorijas uzņēmēju organizāciju darbībā un sadarbībā ar pašvaldībām, izsen aktīvāki bijuši Smiltenes pilsētas (tagad novada) uzņēmēji, kuri apvienojušies 2 DDO – tie, kuri nodarbojas ar nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību un tie, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību. Abas DDO pirmkārt sadarbojas savstarpēji, kā arī reizi gadā ir iedibinājuši tradīciju tikties pirms gada noslēguma ar pašvaldību par aktuālajiem jautājumiem – parasti pašvaldība informē par norisēm, kuras notiek pašvaldībā – plānotajiem projektiem, to finansējumu, plānotajiem darbiem un ierobežojumiem, ar kuriem var nākties saskarties uzņēmējiem. Sadarbība šādā formā notiek jau vairākus gadus (padsmit) un neskatoties uz LDDK centieniem oficiāli apstiprināt šo sadarbību ar trīspusēju līgumu, tas nerod atsaucību tieši uzņēmēju vidū, jo Smiltenes novadā nav „trešā partnera” – arodbiedrību, līdz ar to varam plānot tikai divpusējas sadarbības „oficializēšanu”. Iedziļinoties informācijā par bijušā Alūksnes rajona teritorijas uzņēmēju organizācijas – Alūksnes tautsaimnieku apvienības „ALTA” darbību un sadarbību ar pašvaldību, nākas secināt, ka laika periodā no 2005.gada – ļoti aktīvi „ALTA” sadarbībā ar toreizējo Alūksnes rajona padomi un Alūksnes pilsētas domi veidoja uzņēmēju dienas, labāko darba devēju godināšanas pasākumus katru gadu (kas pavēra iespējas ikkatram uzņēmējam piedalīties un ik gadu redzot pārējo uzņēmēju sniegumu, attīstīt uzņēmējdarbību). Taču veidojoties bijušā Alūksnes rajona teritorijā diviem novadiem – Apes un Alūksnes izveidojās situācija, ka novadi savstarpēji nevarēja vienoties par šo tradīciju turpināšanu, un arī paši uzņēmēji sāka dalīties – „apeniešos” un „alūksniešos”, kas neveicināja ne ALTAs darbību, ne arī veicināja sadarbību ar pašvaldībām. 2010.gadā Apes novada dome nolēma organizēt regulāras ceturkšņa tikšanās ar sava novada uzņēmējiem, uz kurām tiek aicināti 2 reiz gadā arī LDDK pārstāvji ar aktuālo informāciju. Tomēr Apes novads līdz šim nav izveidojis uzņēmēju konsultatīvo padomi, jo uzskata, ka pašlaik sadarbība labi notiek balstoties uz pašvaldības uzaicinājumu pamata un uzņēmēji šiem uzaicinājumiem atsaucas. Apes novads jau 2 reiz ir noorganizējis labāko Apes novada uzņēmēju godināšanas balli, kas ir patīkams neformāls pasākums ikdienā un tiek plaši apmeklēts.

Valmieras biznesa un inovāciju inkubatorā darbojas vairāk kā 40 uzņēmumi, no tiem daži strādā Gulbenes filiālē. Inkubators sniedz arī virtuālās inkubācijas pakalpojumus Valkā.

Cēsu biznesa inkubators “Magnus” darbojas 46 komersanti, no kuriem daļa mājvietu raduši Cēsu biznesa inkubatora filiālē Madonā. Formāli tiek sniegti arī inkubācijas

pakalpojumi Alūksnē. Šajā inkubatorā darbojošies uzņēmumi galvenokārt pārstāv konsultāciju, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, pakalpojumu, enerģētikas, medicīnas un ražošanas nozares.

Cēsu novadā darbojas **Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs (VUIC)**, kura sastāvā darbojas Informācijas, Demonstrēšanas un Apmācību nodaļas, savukārt tālākā perspektīvā tiks izveidota Tehnoloģiju nodaļa.

Vietējās pašvaldības ar valsts institūciju atbalstu veic mērķtiecīgus pasākumus esošās infrastruktūras paplašināšanas un modernizācijai, sekmējot reģiona uzņēmējdarbības vides konkurētspējas paaugstināšanos investīciju piesaistē, kuras sekmētu tehnoloģiju attīstību uzņēmumos, sekmējot inovatīvu preču ražošanas palielināšanu un pastāvīgi palielinot saražotās pievienotās vērtības apjomu ar reģionā pieejamajiem ekonomiskajiem resursiem.

Abi biznesa inkubatori labprāt sadarbojās ar LDDK, tajos ir norisinājušās konsultācijas uzņēmējiem, kā arī LDDK rīkotās apmācības. Valmieras biznesa inkubatora pārstāvji ļoti aktīvi sadarbojas ar LDDK dažādu ekonomisko jomu un uzņēmējdarbību saistošu jautājumu komentēšanā, kā arī sadarbībā ar LDDK līdzdarbojas katrā Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes darbā gan ierosinot jautājums, gan sagatavojot uzņēmējiem un DDO nepieciešamo informāciju.

Līdz ar to varam apgalvot, ka visā Vidzemē ir uzņēmēji, kas ne tikai ir ieinteresēti veidot pozitīvu sociālo dialogu, bet arī ir potenciāli LDDK biedri.

Esošās situācijas analīze

Vidzemes plānošanas reģionā ir pašvaldības, kas nepiedāvā nekādus pasākumus uzņēmējdarbības atbalstīšanai un veicināšanai, un ir pašvaldības, kas tomēr cenšas iesaistīties dažādos pasākumos un veicināt sadarbību starp pašvaldību un uzņēmējiem. Tiek piemērotas nekustamā īpašuma nodokļu atlaides, nodrošinātas iespējas uzņēmējiem piekļūt Informācijas komunikāciju tehnoloģijas un iesaistīties dažādās apmācības programmās, piedāvātas bezmaksas reklamēšanās iespējas vietējos informatīvajos materiālos; dažās pašvaldībās darbojas attīstības speciālisti, kas palīdz uzņēmējiem noformēt projektu pieteikumus, un informē par dažādām finansējuma piesaistes iespējām.

Par Vidzemes uzņēmējdarbības centru var uzskatīt Valmieru, visplašākās iespējas veicināt un atbalstīt uzņēmējdarbību Valmieras novadā ir Valmieras pilsētai. To nosaka gan resursu, gan ģeogrāfiskais novietojums, gan aktīvā uzņēmējdarbības vide pilsētā, radot nepieciešamību pēc dažādiem atbalsta pasākumiem

Valmieras bijušā rajona teritorijas mazpilsētas – Mazsalaca un Rūjiena – izvēlējušās interesantu uzņēmējdarbības veicināšanas risinājumu. Tā kā abas mazpilsētas lielā mērā saista savu attīstību ar tūrismu un ārējo apmeklētāju piesaistīšanu, uzņēmējdarbības atbalsta institūcija ir apvienota ar tūrisma informācijas centru. Šo centru uzdevumos ietilpst arī dažāda veida atbalsta sniegšana jau pastāvošajiem uzņēmumiem un veikt marketinga aktivitātes jaunu uzņēmēju piesaistei konkrētajai teritorijai.

Valmieras priekšrocības uzņēmējdarbības vides veicināšanā un jaunu uzņēmumu piesaistīšanā rada tas, ka tā ir lielākā Vidzemes reģiona pilsēta, kas parāda uzņēmējiem un potenciālajiem investoriem stabilas vietējās ekonomikas vides pastāvēšanu un ilgtspējīgas vides veicināšanu.

Analizējot vietējās ekonomiskās attīstības politikas veidošanu un īstenošanu Valmieras novada pašvaldībās, vērojami tādi ierobežojoši faktori, kā maza sabiedrības un privātā sektora ieinteresētības un līdzdalības pakāpe; ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumenti tiek izstrādāti neparedzot konkrētas rīcības programmas mērķu sasniegšanai, uzsvars tiek likts drīzāk uz īstermiņa, redzamu rezultātu sasniegšanu, vērojams darbības pēctecības trūkums, atkarība no ārējā finansējuma.

Valmierā arī darbojās reģiona lielākais uzņēmums A/S „Valmieras Stikla šķiedra”, kas ir vienīgais stikla šķiedras ražošanas un pārstrādes uzņēmumu Baltijā. „Valmieras stikla šķiedra” ir lielākais nodokļu maksātājs Vidzemē, pēdējā laikā ir īpaši intensīva darbinieku skaita un apgrozījuma pieauguma dinamika, un 2012.gadā uzņēmums nodarbinām jau vairāk nekā 830 darbiniekus. Tāpat, skatoties plašāk, tas ar savu uzņēmējdarbību un ražošanu sekmējam arī citu kompāniju attīstību reģionā un valstī, kas, protams, veicina jaunu darbavietu rašanos iedzīvotājiem AS „Valmieras stikla šķiedra” ir svarīga savu darbinieku aizsardzība, tāpēc sakārtotai darba videi un darba drošībai tiek veltīta liela nozīme. Uzņēmuma koplīgums nodrošina visiem darbiniekiem sociālās garantijas papildus likumdošanā noteiktajām.

Vēl Valmierā darbojās tādi lieli uzņēmumi kā A/S „Valmieras Piens”, kas nodarbina 227 cilvēkus un kura apgrozījums sasniedz gandrīz 25 miljonus latu, SIA „Valpro” kas nodarbina vairāk nekā 300 darbiniekus (apgrozījums gandrīz 7 milj. Ls) Valmieras VTU (nodarbina vairāk nekā 300 darbinieku), „SIA „Vidzemes slimnīca” kas nodarbina vairāk nekā 700 cilvēku un kuras pagrozījums pārsniedz 6 milj. Ls. Visos šajos uzņēmumos darbojas koplīgumi, lai gan uzņēmumi to īpaši nepublisko un īpaši neuzsver, neizceļ kā īpašu kaut ko. 2012. gadā Valmieras pilsētas pašvaldība aktīvi darbojās pie

infrastrukturā uzlabošanas pilsētā, pilsētā tiek atjaunotas ielas, izbūvēts jauns tilts un masveidā siltinātas dzīvojamās mājas.

Viennozīmīgi otrs lielākais uzņēmējdarbības centrs Vidzemē ir Cēsis, kas pēc savas būtības neko daudz neatpaliek no Valmieras.

Valmierā darbojas Valmieras Uzņēmēju konsultatīvā padome - aktīvu cilvēku grupa, kas pārstāv uzņēmēju intereses Valmieras pilsētā un darbojas uz nolikuma pamata, kā arī kalpo kā sabiedriskās domas veidošanas instruments. Padome tiek veidota pēc Valmieras pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar mērķi veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību pilsētā.

Vairums uzņēmēju uzskata, ka pašvaldībai un valstij ir jāattīsta vietējo uzņēmēju aizsardzības programmas, lai aizsargātu vietējos uzņēmumus. No ekonomiskās attīstības teorijas, Cēsu pilsētas domei jāturpina brīva un liberāla tirgus modeļa veidošana, kas paredz neierobežot ne starptautisku, ne nacionālu, ne arī vietēju uzņēmumu darbību, tādējādi konkurences apstākļos veicinot kompāniju izaugsmi un konkurētspēju nacionālā un globālā tirgū.

Viens no ievērojamākajiem uzņēmumiem Cēsis, ir A/S "Cēsu Alus", kas ražo alu un bezalkoholiskos dzērienus. 2001.gadā tika atklāta jauna ražotne, kurā ir investēti vairāki miljoni latu. Uzņēmums ir strauji sācis atgūt savas kādreizējās pozīcijas Latvijas alus tirgū. Patlaban "Cēsu alū" strādā 220 darbinieki, no kuriem 84% nodarbināti uzņēmuma ražotnē Cēsis un Vidzemes reģionā. Tā kā *Cēsu alus* ir viens no straujāk augošajiem uzņēmumiem pārtikas un dzērienu nozarē Latvijā, tad arī darbinieku skaita un apgrozījuma dinamika ir salīdzinoši intensīva; būtiski, ka attiecība starp kvalificēto darbaspēku un strādniekiem uzņēmumā ir līdzvērtīga 40% / 60%, kas *Cēsu alu* padara par perspektīvu darba devēju dažāda līmeņa kvalifikācijas darbaspēkam. 2012. Gada otrajā pusgadā uzņēmums ieņem stabilu līdera pozīciju Cēsu uzņēmēju starpā salīdzinot uzņēmumus pēc to apgrozījuma.

Vēl viens ievērojams uzņēmums Cēsis ir A/s CATA ir viens no pieredzes bagātākajiem transporta uzņēmumiem, bet ārpus Rīgas lielākais pasažieru pārvadātājs Latvijā, kas nodarbina vairāk nekā 430 darbiniekus un tās apgrozījums sasniedz 7.4 miljonus Ls. Uzņēmums aktīvi iesaistās dažādos ministriju un LDDK pasākumos paužot savu viedokli un nostāju dažādos jautājumos. Īpaši jāuzsver EIRO ieviešanas jautājumi, par ko šis uzņēmums vienmēr ir gatavs runāt.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem lielākie nodokļu maksātāji Cēsu pilsētā ir :

- ir A/S "Cēsu Alus"
- A/S "Ruks",
- PA/S "CATA,
- Cēsu rajona patērētāju biedrība,
- PU "Cēsu siltumtīklu uzņēmums",
- PU "Vinda",
- SIA "Virāža",
- SIA "Danlat group Latvia",

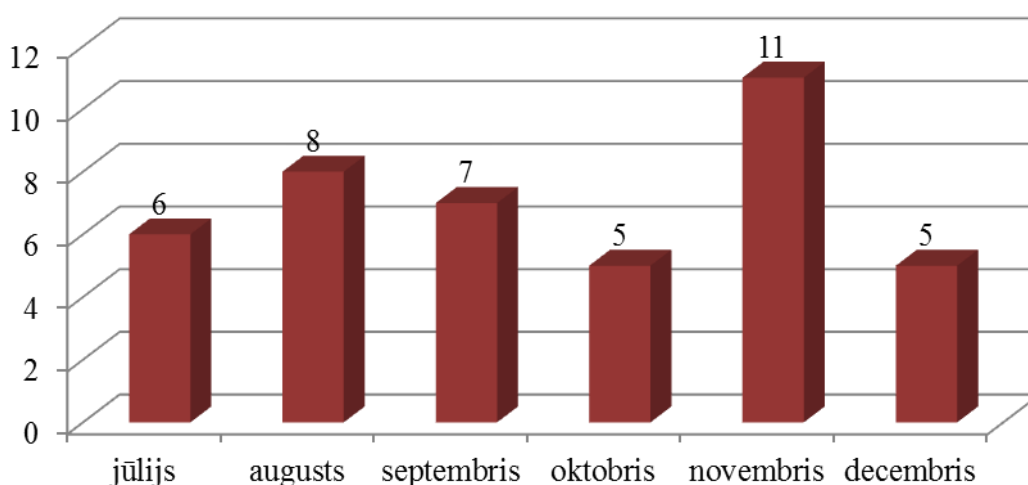
Cēsis ir izveidota un aktīvi darbojas Cēsu Uzņēmēju padome - Lai veicinātu sadarbību reģionālajā līmenī, aizvadītajā nedēļā uzņēmēju organizāciju pārstāvji no visas Latvijas, regulāri tiek ar kolēģiem Vidzemē, apmeklējot vairākus uzņēmumus, kā arī diskutē par uzņēmējdarbības attīstību nākotnē. Šādu pasākumu nolūks ir veicināt savstarpējo informācijas un pieredzes apmaiņu un veidot ciešāku sadarbību starp reģionālajām darba devēju organizācijām. Cēsu uzņēmēju kluba vadītājs ir Arkādijs Suškins. Cēsu uzņēmēju klubs var lieliski kalpot par labo piemēru ikvienam uzņēmumu klubam, tas regulāri

organizē tikšanās saviem biedriem, kā arī tikšanās ar pašvaldību pārstāvjiem, Vidzemes koordinatori ir izveidojusies laba sadarbība ar Cēsu uzņēmēju klubu, piedaloties gan kluba formālos gan neformālos pasākumos. Organizēts arī Cēsu un Bauskas uzņēmēju klubu tikšanās gan Cēsīs gan Bauskā. Cēsu novada pašvaldība izveidojusi arī štata vietu speciālistei komercdarbības attīstības jautājumos, ar ko arī izveidojusies pozitīva sadarbība.

Vēl uzņēmēju klubi darbojas Madonā, Smiltē, uzņēmēju apvienība Alūksnē, biedrība Gulbenē. Alūksne uzņēmēju klubs uz doto brīdi jau ilgstoši risina jautājumu par sadarbības līguma nosegšanu ar Alūksnes pilsētas domi par konsultatīvās padomes veidošanu, bet šim procesam ir daudz iekšēju politisku šķēršļu. Veiksmīgi darbojas arī Smiltenes uzņēmēju klubs, kas 2012. gadā ievēlēja jaunu vadītāju, šeit uzņēmējiem veidojas lielisks sociālais dialogs ar pašvaldību. Madonā uzņēmēju klubu vada Juris Jātnieks, kas pats ir aktīvs, kas vienmēr gatavs jebkādam sarunā, tiesa gan pārējie kluba biedri nav tik aktīvi, bet pateicoties pašvaldībai Madonā veidojas laba uzņēmējdarbības vides attīstība, varētu droši apgalvot, ka Madona ir pilsēta, kur vairāk iniciatīvas uz attīstību izrāda tieši pašvaldība. Pašvaldība izveidojusi uzņēmējdarbības attīstības nodaļu, un veiksmīgi sadarbojas gan ar uzņēmēju klubu, gan ar biznesa inkubatoru.

Paveiktais sociālā dialoga jomā

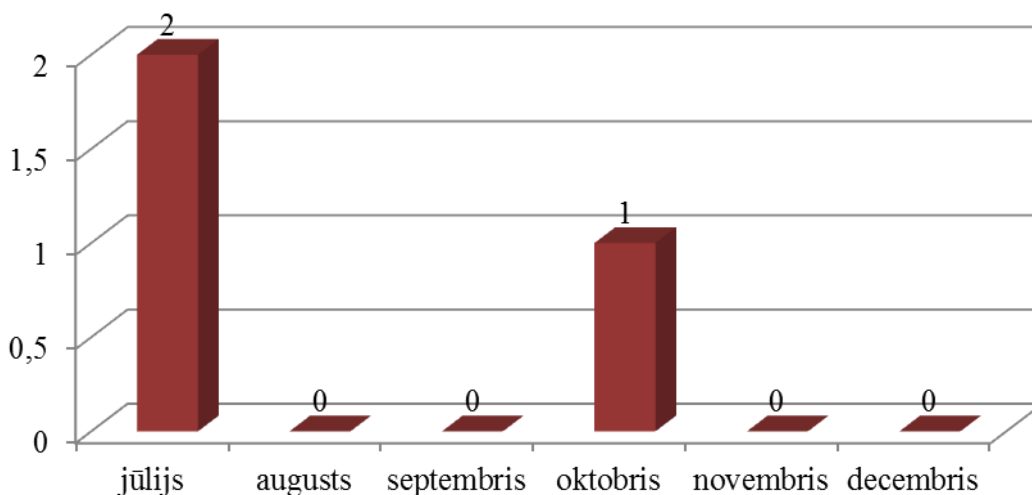
Darbojoties Vidzemes plānošanas reģionā sociāla dialoga koordinatori, laika posmā no 2012. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim ir patstāvīgi sniegta konsultācija gan individuāli uzņēmējiem gan uzņēmēju klubiem un pašvaldībām, jautājumos, kas gan tieši gan netieši skar sociālo dialogu. Konsultācijas sniegtas gan telefoniski gan tiekoties ar uzņēmējiem Cēsu birojā (Raunas ielā 4) gan arī viesojoties pie pašiem uzņēmumiem viņu uzņēmumos, sniegtas arī kolektīvās konsultācijas, viesojoties uzņēmēju klubu sanāksmēs, tiekoties pašvaldībās, un piedaloties dažādās uzņēmējiem paredzētās apmācībās, un klubu tikšanās reizēs kur sniegta arī vispārējā informācija par LDDK darbību.

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto individuālo konsultāciju skaits no 2012. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

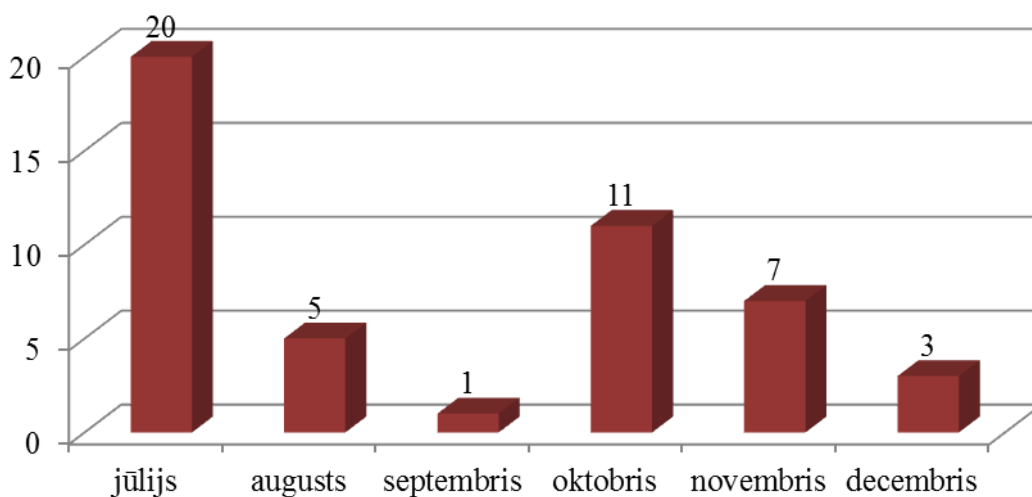
Šajā pārskata periodā sniegtas vairākas individuālas konsultācijas uzņēmējiem un pašvaldībām, vairākkārt tikuša apmeklētas, Madonas, Cēsu, Valmieras, Alūksnes, Pārgaujas (konsultācijas par attīstības programmas sadaļu uzņēmējdarbības attīstība), Līgatnes, Smiltenes, Valkas novadu pašvaldības, organizētas tikšanās ar Vidzemes augstskolas pārstāvjiem, Vidzemes plānošanas reģionu, Madonas biznesa inkubatora pārstāvjiem. Apmeklētas Cēsu un Madonas uzņēmēju klubu sanāksmes, kur runāts par sociālā dialoga un LDDK izmantošanu uzņēmējdarbības attīstībā. Vairāk kārts norisinājušās gan tikšanās, gan telefonkonsultācijas ar Alūksnes tautsaimnieku apvienību AltaS par uzņēmēju konsultatīvās padomes veidošanu ar Alūksnes novada domi. Norisinājušās tikšanās ar Lauku atbalsta un konsultāciju centriem Vidzemē, kur runāts par uzņēmēju problēmām saistībā ar ES finansējuma apguvi sniegtas vairākas konsultācijas SIA „GMS” akvakultūras uzņēmuma attīstība un ievērojama ES finansējuma piesaistē. Norisinājušās vairākas konsultācijas ar Vidzemes reģiona uzņēmējiem tostarp tikšanās ar a/s Valmieras stikla šķiedra, SIA „Valkas meliorācija”, SIA „Rasmanis un Dankers” SIA „Studio ABC” pārstāvjiem.

Īpaši var izcelt uzņēmumus SIA „Ivolution”, SIA „Rasmanis un Dankers”, SIA „Valpro” SIA „LAVE”, A/s „Cēsu Alus”, AS „Baltem Rīga”, A/s „Lazdonas piens” SIA „Latvāņi” SIA „GMS” kas nodrošināja visu uzņēmuma darbības apskati reāli dabā, bija atvērti un izcēlās ar viesmīlību visaugstākā līmenī. Jāuzslavē arī Vidzemes augstskolu kuri organizētajās diskusijās un forumos aicina piedalīties arī LDDK.

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto kolektīvo konsultāciju skaits no 2012. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim,

Tā kā lielākā daļa kolektīvo konsultāciju organizētas gada pirmajā pusē kopā ar LDDK apmācībā, otrajā pusgadā šādu konsultāciju bija ievērojami mazāk, kolektīvi ar uzņēmējiem tika runāts neformālos pasākumos, tādus kā uzņēmēju klubu tikšanās vai viesošānās pie citiem klubiem, kā arī biznesa pusdienās kopā ar Latvijas bankas pārstāvjiem un uzņēmējiem Valmieras augstskolā, šādās tikšanās reizēs galvenokārt LDDK nav galvenais organizators līdz ar to tās netiek uzskaitītas un netiek prasīta atsevišķa dalībnieku reģistrācija, līdz ar to tas netiek iekļauts atskaitē. Bez tam augusts un septembris bija NAP 2020 apspriešanas laiks, kad tika ņemta dalība šajos pasākumos.

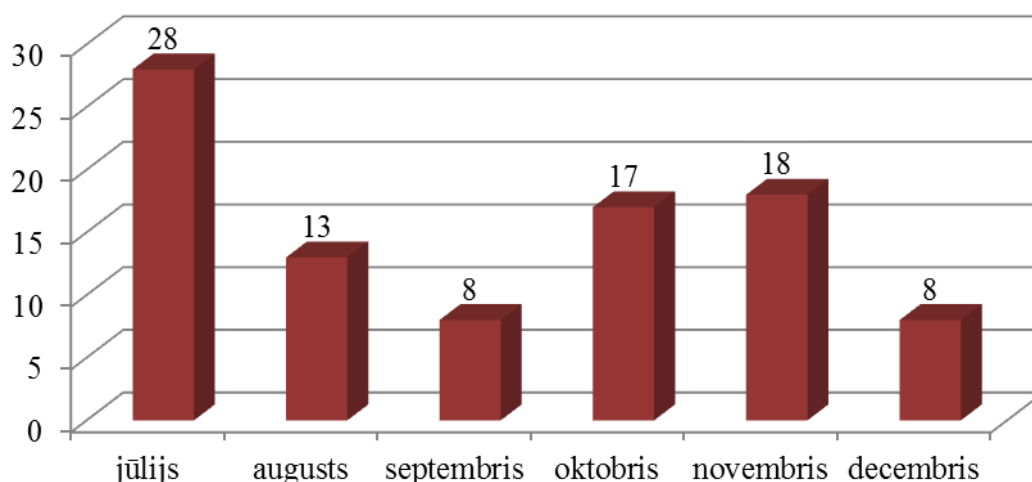

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē sniegto telefon konsultāciju skaits no 2012. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

Pārskata periodā tikušas veiktas vairākas telefonkonsultācijas, tas lielākoties norisinās ar uzņēmumiem un pašvaldībām, ar kurām jau notikušas iepriekšējās tikšanās, un nepieciešams vēl precizēt interesējošos jautājumus, vai arī informēšanai par kādu LDDK aktivitāti (NAP, EIRO) telefonkonsultācijas izteikti kļūst aktuālas arī brīžos, kad uzņēmējiem pieejams ES finansējums, vai tieši brīžos kad jāiesniedz atskaites par finansējumu un kad ir pieejamas programmas gan pašvaldībām, gan uzņēmējiem. Jāņem vērā, ka reālais telefonkonsultāciju skaits ir ievērojami lielāks, jo katrs zvans nekad netiek

piereģistrēts, un īsās sarunas netiek dokumentētas, jo tādās situācijās atskaite par konsultāciju aizņem vairāk laika nekā pati konsultācija.

Sociālā dialoga koordinatoru Vidzemē kopā sniegto konsultāciju skaits no 2012. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

Kopumā katru mēnesi tiek veiktas apmēram 16 konsultācijas, patiesais skaits, protams, ir nedaudz lielāks jo, kā jau tika minēts, ne jau viss tiek dokumentēts un uzskaitīts. Nepārtraukti tiek runāts ar pašvaldībām un uzņēmumiem par savstarpējo sadarbību, un apzinātas to problēmas meklējot risinājumu un mēģinot atbildēt uz jautājumiem, kas pat tieši neskar sociālo dialogu, bet var veicināt uzņēmējdarbības attīstību reģionā. Pēc novērojumiem var apgalvot, ka novada uzņēmēju un pašvaldību interese par sociāla dialoga attīstību, ir atkarīga no novada kopējā attīstības līmeņa, jo vairāk attīstīts novads, jo tiešāk viņu interesējošie jautājumi saistāmi ar sociālo dialogu. Iepirkuma likumā, PPP projektu attīstībā, kas veicinātu sociāla dialoga attīstību reģionā. Konsultācijām ir izteikts sezonāls raksturs, augusts ir atvaļinājumu laiks un arī laiks kad uzņēmēju klubiem un pašvaldībā ir ievērojami mazāka aktivitāte, dažos gadījumos uzņēmēju klubi vispār nesanāk kopā, un pamazāk sāk aktivizēties tikai septembrī, un ievērojami atkal aktivitāte samazinās decembrī, kad ir daudz svētku dienu, it īpaši izteikti tas bija 2012, gadā, kad decembrī darbadienu skaits bija gandrīz vienāds ar brīvdienu skaitu.

2012, gada otrajā pusgadā, Vidzemes reģionā sniegtas 92 konsultācijas par sociālā dialoga, uzņēmējdarbības un ES finansējuma apguves jautājumiem. Par LDDK biedru uzņemta Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija. Organizēta Cēsu uzņēmēju kluba tikšanās ar Bauskas uzņēmēju klubu, LDDK ņēmis daļību NAP 2020 sabiedriskajā apspriešanā. LDDK iesaistījies arī Cēsu novada uzņēmēju elektroproblēmu risināšanā, kā arī organizētas apmācības (sadarbībā ar Sia Comperio un SIA Komin) uzņēmējiem un pašvaldību darbiniekiem, Madonā un Gulbenē. Vidzemes reģiona pašvaldību pārstāvjiem dota iespēja apmeklēt arī mācības Rīgā „Pašvaldību attīstības vadība un publiskās – privātās partnerības veicināšana” un „Eiropas Savienības fondu komunikācija un publicitāte”.

Vidzemē veiksmīgi darbojas Valmieras, Smiltenes un Cēsu uzņēmēju klubi, kas organizē tikšanās ar pašvaldībām, un kopīgi risina savu novadu problēmas. Cēsu novada pašvaldība radījusi štata vietu uzņēmējdarbības attīstības speciālistam, kas veiksmīgi sadarbojas arī ar LDDK, savukārt Madonas pašvaldība izveidojusi uzņēmējdarbības atbalsta un attīstības nodaļu, kas veiksmīgi sadarbojas ar Madonas uzņēmēju klubu, kas savukārt aktīvi sadarbojas ar LDDK, un pateicoties tieši šai sadarbībai izdevās noorganizēt lielisku reģionāli vizīti Vidzemē.

Konferences/vizītes/semināri

- Dalība EST-LAT-RUS programmas seminārs „Consultation Seminar for Project Applicants and Partners Agenda”, lai veidotu pārrobežas sadarbības iespējas Vidzemei (kā projektu atbalstāmajai teritorijai) ar uzņēmējiem un pašvaldībām Krievijā. (Rīga)
- Dalība Latvenergo seminārā „Saules enerģijas izmantošanas iespējas Latvijā”, (Jūrmala)
- Dalība starptautiskajā seminārā „Joint Experiences – new challenges” kontaktu veidošana sociālā dialoga projektiem sadarbībā ar Igaunijas DDO un Vidzemes DDO (Veri - Igaunija),
- Dalība SEB bankas un LIAA organizētajā konferencē, ”Latvijas uzņēmumu nākotnes plāni un nozaru portreti šodienas skatījumā” (Rīga)
- Dalība ikgadējā konferencē Cross Border Cooperation. Advancing Partnership. Bridging Together.” (Narva - Igaunija)
- Dalība LDDK, VARAM, SIF un Valsts kancelejas konferencē „Labāks regulējums efektīvai pārvaldībai un partnerībai” (Rīga)
- Dalība Cēsu uzņēmēju forumā (Cēsis)
- Dalība NORDEA bankas seminārā par Latvijas eksportu pasaulē, eksporta stratēģijām, taktikām un eksporta potenciālu „Latvijas uzņēmēju pasaules iekarošana” (Rīga)
- Dalība Latvijas bankas diskusijā "Latvijas naudas pārvērtības. Pagātnes mācības, nākotnes perspektīvas". (Valmiera)

Aktīvākās darba devēju organizācijas (DDO) Vidzemes reģionā – Cēsu uzņēmēju klubs, Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome

Gulbenes uzņēmēji pēc konsultācijām ar LDDK:

1) ir gatavi paplašināt biedru skaitu;

2) ir vienojušies ar pašvaldību par to, ka pusgadā reizi pašvaldība ziņo par norisēm pašvaldībā – īstenotajiem projektiem, plānotajiem projektiem, kuriem ir ES līdzfinansējums. Taču šobrīd no pašvaldības puses nav atbalsta regulāras sadarbības organizēšanai līdzīgi kā tāda notiek Valmieras pašvaldībā – uzņēmēju konsultatīvā padome. Tam par iemeslu ir vairāki aspekti: pašvaldībai – izveidojoties par novadu, nenotiek regulāras sarunas ar uzņēmējiem un uzņēmēju organizāciju (jo šī DDO, kas darbojas šobrīd tika veidota no jauna ar citiem aktīvistiem un citiem uzņēmumiem), kas radīja lielu neapmierinātību novada uzņēmēju vidū un pirmā tikšanās pēc novada izveidošanas notika tikai gadu pēc!!! Un pārvērtās par „mēs” un „jūs” sarunu, kas, protams, neveicināja nekādu sadarbību. Esam ieguldījuši darbu tiekoties un klātienē runājot ar Gulbenes uzņēmēju biedrības biedriem (viņi savu dalību LDDK uztver kā prestižu) un pozitīvi ir tas, ka biedrības biedri ir informējuši citus uzņēmējus par LDDK kop projektu vizītēm Gulbenes novadā un izmantojuši abu LDDK projektu („LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos”, „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos”) izbraukuma konsultācijas. Ierosinājums – pēc atvaļinājumu laika organizēt abu projektu izbraukuma konsultāciju sadarbībā ar Latvijas lauku konsultāciju centra filiāli Gulbenē un organizēt tikšanos lauku uzņēmējiem, kuri savstarpēji sadarbojas lauksaimnieku organizācijā. Aktuālās (iepriekš sarunās identificētās tēmas) – darba tiesību un darba aizsardzības jautājumi; sociālā dialoga priekšrocības, ES Struktūrfondu finansējums uzņēmējdarbībai un iespējām attīstīt sociālo dialogu caur DDO.

3) Ir uzsākta darbība pie apmācību programmas „Pašvaldību attīstības vadība un publiskās – privātās partnerības veicināšana” realizācijas Gulbenē, un uz doto brīdi paredzams, ka tās uzsāksies 2013. gada februārī. Kā arī apmācību programmas „Divpusējais un trīspusējais sociālais dialogs un cilvēkresursu vadība” realizācija arī apredzēta Gulbenē 2013. gada aprīlī.

Madonas uzņēmēju klubs ir pārskatījuši savu aktīvo un neaktīvo biedru sarakstu (pēc 3 tikšanās reizēm ar LDDK un konsultācijām), identificējot uzņēmēju kluba mazo aktivitāti laika posmā (no 2007. līdz šim brīdim) problēmas: kāpēc uzņēmēji nav aktīvi paša kluba ietvaros, sadarbībā ar pašvaldību, kāpēc pēdējos gados nav notikušas aktivitātes, kuras varētu dēvēt par sociālu aktīvu dalību. Patīkami pārsteidza 2012.gada aktivitātes – pēc LDDK kop projektu vizītēm Madonas novadā, daudzi uzņēmēji ir izmantojuši abu LDDK projektu piedāvātas iespējas – konsultācijas. Madonas novada uzņēmēju biedrības pārstāvis pēc Latvijas DDO vizītes Vācijā ir atvērts sarunām ar LDDK un gatavs aktīvi iesaistīties dažādās darbībās, kas jau ir izpaudies gan aktīvu viedokļu sniegšanā NVA jautājumos, gan izglītības jautājumos, gan aktīva iesaistīšanās LDDK reģionālās vizītes Madonā organizēšanā kur tika piesaistīti vis mazs 25 uzņēmēji, tostarp arī lielākais uzņēmums Madonas novadā SIA „Latvāņi” ar kuriem veidojās arī turpmāka sadarbība it sevišķi apspriežot reģionu nodarbinātības jautājumus. Madonā arī sākušās aktīvas diskusijas par izglītības sistēmā nepieciešamajiem speciālistiem, kur iesaistījies arī LDDK, jo novads 2014. gadā plāno pārņemt arodskolu, un jau tagad domā par to programmu efektivitāti.

Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome: Aktīvi sadarbojas ar Valmieras pilsētas domi un risina plašu jautājumu klāstu sākot no infrastruktūras un beidzot ar kultūras un sporta sfēru. Pateicoties šai sadarbībai ir veiksmīgi realizēti lieli infrastruktūras projekti un kā arī noorganizēta karjeras nedēļa kurā Valmieras skolu skolēni viesojās pie uzņēmējiem, pēdējā pusgada laikā arī nomainījies arī konsultatīvās padomes vadība tagad Uzņēmēju konsultatīvo padomi vada AS „SCO centrs” valdes priekšsēdētājs Jānis Matisons, bet uzņēmēju konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietniece ir AS „Swedbank” Vidzemes reģiona direktore Inese Vīksna. Valmierā darbojas vairāki uzņēmēju klubi: Rotari, Lauvu klubs, „Klubs 13+”, „Ozols”, sieviešu uzņēmēju klubs „Zontas” u.c. Jau vairāk kā piecus gadus ir bijuši LDDK centieni organizēt Valmierā trīspusēju sadarbības padomi, bet centieni ir beigušies neveiksmīgi. Sadarbība tiek turpināta, kā ierasts - Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes ietvaros nemainot tās formātu (divpusēju sadarbību ar uzaicinātajiem klausītājiem – LBAS pārstāvjiem). Neveiksmes cēlonis trīspusējās padomes neveidošanai ir tas, ka Valmierā nav spēcīgu arodbiedrību (tās, kuras ir – piemēram, a/s „Valmieras stikla šķiedra” – veiksmīgi sadarbojas darba devēji ar arodbiedrību uzņēmuma iekšienē, bet nozares arodbiedrību praktiski Vidzemē nav – izņemot izglītības darbinieku arodbiedrības, kas gan maz saistītas ar uzņēmējdarbības vidi), līdz ar to nav arī no arodbiedrību puses vēlmes organizēties un veidot trīspusēju sadarbību ilgtermiņā, arodbiedrības vai darba ņēmēju pārstāvji aktivizējas tikai situācijās, kad ir kāda darba attiecību problēmas, bet nav aktīvas sadarbībā līdz brīdim, kad rodas šīs darba tiesisko attiecību problēmas.

Smiltenes uzņēmēju klubs iesaistījies darbā ar pašvaldību, organizē un īsteno dažādus sociālu dialogu veicinošus projektus novadā. Plāno jau esošo sadarbību ar pašvaldību organizēt arī turpmāk – 2012.gada rudenī varētu notikt sarunas par abu Smiltenes klubu un Smiltenes novada pašvaldības divpusēja sadarbības līguma noslēgšanu. Smiltenes uzņēmēju kluba aktīvi sadarbojas ar pilsētas domi it īpaši ar attīstības nodaļu, pēdējā pusgada laikā tas ir nomainījis savu vadību un piesaistījis jaunus biedrus, klubs ir atvērts sarunām ar LDDK, un izrāda interesi par organizētajiem pasākumiem un jau izteicis vēmi piedalīties uzņēmēju klubu savstarpējos pasākumos.

Cēsu uzņēmēju klubam sadarbojoties ar LDDK 2011.gada beigās pēc pieredzes apmaiņas pie Zemgales uzņēmējiem Jelgavā, noorganizēja Latvijas DDO vizīti Vidzemē 2012.gada 20.janvārī un pēc tam arī Vizīte Bauskā gada nogalē. Vizītes laikā norisinājās vairāku Bauskas uzņēmumu apmeklēšana, vispirms Bauskas novada Codes pagastā tika apmeklētas SIA „Teiksmas”, kas nodarbojas ar Auto remontu - virsbūves un ritošās daļas remontu, uzņēmums veiksmīgi sadarbojās ar apdrošinātājiem un izveidojusi arī

Pirelli Key Point riepu centru. Tālākā vizītes gaitā tika organizēts pābrauciens uz SIA 'Uzvara - Lauks', kas nodarbojas ar ziemas un vasaras kviešu, rapša un miežu audzēšanu pārtikai, alus ražošanai, lopbarībai un sēklai. Tad pasākuma dalībniekiem tika piedāvāta ekskursija pa Mašīnu muzeju, kur mašīnu angārā atrodas vairāk nekā 50 dažādas tehnikas vienības. Uzņēmumu apmeklējums noslēdzās ar ražotnes apskati SIA "Bauskas alus". Un nobeigumā, viesu mājā, uzņēmēju klubu dalībnieki dalījās savā uzņēmējdarbības pieredzē un reālos dzīves stāstos, kas pieredzēti attīstot savus uzņēmumus.

Secinājumi – DDO labprāt organizējas uz šāda veida pasākumiem, kuros apspriežot problemātiku veicina to risinājumus, kurus var īstenot izmantojot LDDK speciālistus reģionos; veido savstarpējas sadarbības idejas.

Alūksnes uzņēmēju apvienība „ALTA” ir veikusi savas uzņēmēju biedrība revīziju un atsāk darbību. Tā ka sadarbība ar Alūksne novada domi neveidojas tik abpusējais saprotība, kā to varētu vēlēties, kam par pamatu ir galvenokārt politiskās nesaskaņas, jo daudzi novada uzņēmēji ir esoši vai izbijuši politiķi. Līdz ar to novadā uzņēmēju klubs sāk vaidot netieši ar klubu saistītu uzņēmēju apvienību, kurā iesaistās, lielākie uzņēmēji, ar tālāk ejošu domu veidot politisko spēku. Politiskās cīņas novadā ir galvenais attīstību bremsējošais faktors uz ko forumā Valmierā, novada deputātiem norādīja FM un EM ministri.

Vidzemes plānošanas reģiona SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses					
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uzņēmējdarbības attīstības reģioni Cēsis, Valmiera ar labu ceļu un dzelzceļu infrastruktūru. ✓ Igaunijas un Krievijas robežas tuvums. ✓ Katrā novadā ir vis mazs viens uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 1 milj. LVL. ✓ Cēsu un Valmieras biznesa inkubatoru darbība. ✓ Madonas Biznesa inovāciju un informācijas centra darbība. ✓ Uzņēmēju un pašvaldību lielā interese par ES finansējuma apguvi. ✓ Cēsu un Valmieras spēcīgu uzņēmēju klubu darbība. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mazas sociālā dialoga attīstības iespējas mazajos novados - Arodbiedrību trūkums reģionā - Biznesa inkubatoru trūkums Alūksnē, Valkā, Gulbenē. - Uzņēmēju klubu (apvienību) salīdzinoši vājā aktivitāte (vai neesamība) mazāk attīstītajos novados. - Līdz ar spēcīgu nozaru Arodbiedrību trūkumu nespēja izveidot trīspusējās padomes. - Strauji pieaugošs darbaspēka trūkums tehniskajās nozarēs. - Iedzīvotāju emigrācija uz Rīgu un ārzemēm. 					
	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="padding: 2px;">S</td> <td style="padding: 2px;">V</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">I</td> <td style="padding: 2px;">D</td> </tr> </table>	S	V	I	D	
S	V					
I	D					
Iespējas		Draudi				
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Madonas novada uzņēmēju kluba darbības attīstība, veicinot sadarbību ar pašvaldību un Biznesa inovāciju un informācijas centra ✓ Biznesa inkubatoru attīstīšana Valkā, Alūksnē, Gulbenē. ✓ Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību ✓ Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos. ✓ Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem. ✓ Noslēgt jaunu sadarbības līgumu Madonas novada pašvaldībai ar Madonas uzņēmēju klubu. 		<ul style="list-style-type: none"> - Straujš iedzīvotāju skaita un uzņēmumu samazinājums mazāk attīstītos novados. - Iekšēju personisku un politisku konfliktu, bremzējošā ietekme uz sociālā dialoga attīstību. - Ārvalstu imigrantu palielinājums novados, ko veicina arī darbaspēka trūkums uzņēmumos. - Darbinieku trūkums uzņēmumos, pat ar labu atalgojumu un labām sociālajām garantijām. 				

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi:

- 1) Pamatojoties uz to, ka Vidzemē nav aktīvu arodbiedrību, ir maz ticams, ka var veidoties trīspusējas sadarbības padomes, pārsvarā LDDK darbs tiek koncentrēts uz divpusējas sadarbības veidošanu un attīstīšanu.
- 2) Nav jātērē laiks mēģinot aktivizēt sadarbībai tās pašvaldības, kuras to nevēlas – bet gan jāorganizē DDO darbības tā, lai DDO un uzņēmēji iegūst maksimāli daudz informācijas par to, kas notiek pašvaldībā.

Ieteikumi, kurus identificējām sarunās ar uzņēmējiem Vidzemē:

- 1) LDDK jāpiedāvā konsultācijas par ES SF un citu finansējumu pieejamību DDO, to aktivitāšu īstenošanas iespējām caur šiem finanšu avotiem. (Īpaša interese Madonā)
- 2) LDDK jāorganizē biežākas vizītes Vidzemes reģionā un reģiona uzņēmumos. Kāpēc? Uzņēmēji vēlas pa tiešo (bez e-pastu, telefonu starpniecības) informēt par aktuālajiem jautājumiem uzņēmumu un nozaru kontekstā, par problemātiku ar kuru sastopas veicot uzņēmējdarbību, par sadarbību vai ne-sadarbību ar vietējo pašvaldību un tās ietekmi uz uzņēmējdarbības attīstību; kā arī vēlas rādīt savus uzņēmumus, kas savukārt spēcīgi bagātina LDDK ekspertu pieredzi.
- 3) Uzņēmēji vēlas tik uzaicināti un vēlas biežākas tikšanās par aktuālajiem jautājumiem un nozares jautājumiem LDDK Rīgas birojā. (izteikti Madona, Cēsis)
- 4) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā 2 reiz uz kopīgu DDO izbraukumu uz kādu citu reģionu Latvijā, kur varētu tikties ar citiem DDO un uzņēmējiem, lai apspriestu aktuālos jautājumus.
- 5) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā reizi kopīgi ar pašvaldību izmantojot LIAA, ĀM EM ES SF līdzfinansējumu organizēties kādā ES valstī pieredzes apmaiņas braucienam. Ļoti labas atsauksmes bija par LDDK organizēto braucienu uz Lietuvu, jo ir svarīgi lai šajā braucienā piedalās gan LDDK koordinatori, gan reģiona DDO pārstāvji, lai ļoti bieži neformālā gaisotnē var pārrunāt jautājumus, kā veiksmīgāk attīstīt sociālo dialogu reģionā.
- 6) Uzņēmēji un pašvaldību darbinieki labprātāk apmeklē mācības un seminārus Rīgā, nevis savā reģionā.

Prioritātes 2013.gada otrajam pusgadam:

- 1) attīstīt darba devēju savstarpēju sadarbību Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados;
- 2) attīstīt darba devēju organizāciju sadarbību ar pašvaldībām, aicinot pašvaldības un DDO slēgt divpusējās sadarbības līgumus un/vai vienošanās, vai vismaz veikt regulāras tikšanās;
- 3) attīstīt sadarbību ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā;
- 4) veidot jauno uzņēmēju interesi par DDO un sociālā dialoga jautājumiem, dalību DDO un LDDK.

Uzdevumi prioritāšu sasniegšanai 2013.gada pirmajam pusgadam

- 1) Organizēt katrā novadā (Alūksnes, Gulbenes un Madonas novados) tikšanās ar esošajiem DDO, lai attīstītu darba devēju savstarpējo sadarbību. Pirms tikšanās ar DDO atsevišķi organizēt tikšanas ar DDO vadītājiem, lai identificētu problēmjautājumus vai aktuālos un uzņēmējus interesējošos jautājumus, kuru apspriešanai tikšanās reizēs ar DDO piesaistīt citus LDDK ekspertus un /vai ekspertus no ministrijām, ministriju pakļautības institūcijām, nozarēm.
- 2) Organizēt tikšanās ar potenciālajiem novada DDO un LDDK biedriem, informējot par sociālā dialoga būtību.
- 3) Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem par sociālā dialoga, uzņēmējdarbības un ES jautājumiem.
- 4) Madonas novada uzņēmēju kluba darbības attīstība, veicinot sadarbību ar pašvaldību un Biznesa inovāciju un informācijas centru
- 5) Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību
- 6) Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos.
- 7) Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem.
- 8) Noslēgt jaunu sadarbības līgumu Madonas novada domei ar Madonas uzņēmēju klubu.
- 9) Atrast un sniegt informāciju par ES fondu pieejamību DDO aktivitāšu realizācijai. Aktivizēt DDO izmantot šīs iespējas.